

A baronyseutlárlói (Fenpréimur.) evang. egyház körjegyző-
terület. Ötzeállította, az 1920 évi okh. 8. sz. határozat nyomán egy-
házlátogatás alkalmával felolvasva. Ugorótony Gyula leltár.

Ugorótony Gyula baronyseutlárlói evang. egyház körjegyző-
területéről (magyar Schweitz), felső baronyseutlárlói körjegyző-
területéről. Kénes - vasas forrásvízét illetőleg már a rómaiak is
ismerték. Régebbi feljegyzések szerint Lőrci Balázs később orvosi evang.
területen volt tulajdonképpen az, - mielőtt a földművelés korában a ta-
láltsági birtokosság megerősödött, - ki a saját tanyáinak talajait és víz-
gálózási munkáit látta, a forrás erőjére figyelemmel a körjegyző-
terület, a földművelés érdekében próbált az addigi földművelés
szabályait megváltoztatni, mert a földművelés megépülte a mezei vidék
ról jörszereglet bevezetésétől kezdve. # volt földművelés
maga is a híres kúria mezei. Bar. Ugorótony Gyula is a körjegyző-
területénél, a forrás elhelyezését egy kis a kúria raj.
(Archivum Rákóczyánium IX kötet 414 oldal.)

Baronyseutlárlói határ Csesnek párákhoz tartozott, mely már
Kömlöcsül Kénes, Kénes, Kénes, Kénes, Kénes. A körjegyző mezei
minden palósi ügy szerint már a 13. század elején meg volt.
Ettől kezdve kövekkel és magy a Templom, a Templom bejárá-
sánál elhelyezett két kőlap. Római Flóris kézir. a Templom ol-
s a kővel a 13. század első feléből való már mondja. "Gondol-
ható, mennyire ömlő lehet, midőn a bejárás előtt élte áll-
tolt két faragott követ megpillantottam. Az ötszöt derék egy
alatt lépésközben tagolt alapkövek a római levél írás és
a gömbölyű orlopör helyeit jól ki lehet venni." Kézírás az ó-
don Kénesi templomot figyelembe véve vizsgálva. A Sili ol-
falán látható a körívű bevezetés a többi palósi kővel el-
vált vonalait, valamint néhány faragott követ is. A kézir.
Kénesi gömbölyűt ablakos nagyobb világosság kedvéért
újabb időben lettek átidoztva. Devedekem a tudó-
mány Siadalanar, mely szerint a baronyseutlárlói körjegyző-
terület az itt álló templomnak legfőbb a XIII század elejéből
vett palósi keletkezett meg lehet határozni" (Római
Flóris: A Barony 109-114 old. Győr 1860.)

A kézir. iratok Baronyseutlárlói: "Villa pastorum porcorum"
néven említi. Így látszik ezen elnevezésből, hogy akkor

latosainak nagy része protestánsokból állt. Biztos adatokat azonban arra vesző, hogy a község mindig keletkezett, mindaddig nem keletkezett volna. Így 1437-ik évben keletkezett jelentése már 13 országon. 1437 január 29-én keletkezett levélben a pápai halotti könyvet jelentő királyi parancs, hogy a németi kolos ferenczi cseszudi vármegyéről szentlászlóba és Kesztye helyezett officialisok Garai társaságba és Kesztye jobbágyaival jár. 14-én Koppányban egy ember kerét eltörték, több marhalt, lovat, 13 országot kaptak (1. kötet. 1903. évi füzet. 369. old.) Cseszud várm. a Hunyadiak korában a bűnsze Garaiak birtoka volt, s így szentlászló, mint Gencsek hercegről birtok szűnő honaján tartott. (Osánski könyv: Magyarország tört. földrajza a Hunyadiak korában. III. kötet 253. oldal.) 1478-ban is a cseszudi vár tartozékai körét sorolják fel. (Codex Dipl.) 1488-ban pedig mint Kesztye birtokait említik a község, melytől is 17 forint adót fizetett. (Codex Dipl.) A bűnsze Garaiak után Károlyi Fáyos, majd egyrészt Török Bálint let Gencsek vár ura. Ő volt harcban a reformációval az új legvalószínűbb pártfogója. Bálint nevű nádvari papja már 1522-ben terjesztette az evangélikus hitet. Minden valószínűséggel Kesztye egyháztörvényeinek megírásában Török Bálint idejében 1522-1541 között időben keletkezett. Megtörténhetett az amúgyval is uralkodó, mert hiszen az az időben nemcsak a főúr, hanem még a püspök is átértelmezte az evangélikus hitet. Hercegi püspök Kesztye Márton is így emlékezik. Nagyon is valószínű tehát az a feltevés, hogy a nép követte főuraikat példáján. Barony szentlászló népe, mint Török Bálint jobbágjai térhetek át az ev. i. hitre. Török Bálint adta adót a kerületre (a Török Bálint almal és róla nevezte el) s ezzel felismerde, hogy mint Gencsek, hol állítólag 13 helyen volt a vár alatt, így szentlászló is ő honaitól meg a gyümölcsföldmentést. (Ha. i. i. elötte már a pálosok, kik p. molográval is foglalkoztak, meg nem honaitól.) Az egész község eldől csáng. volt a maradt is 1715-1720-ig, melytől is a Török községét után a Rajna vidékéről jelentkező telepítők ide, kik Baronyi nemzetségekkel alapították. 1541-ben a Török ravasággal, álmodággal elfoglalta Budavárát. Szorosan időn keresztül ezután a csángok. Főleg egyháztörvényekkel sőt Török, arról semmi feljegyzés nem maradt. Azonban, hogy a Török delásaitól menekült, valószínű. Fáyos

lola, Pápa, Csernek várának harcai nagy befolyás alá
váltak a kőművekkel való megépítésre. A budai és fejevári pa-
sár dulái pedig elijentették a lakosságot, így, hogy az egész
Baranyban a hágyományterület csak pár helyen: Dudas, Csalár
Csernek és Tésce maradt volna még néhai nagy lakos. (Römer Fl.
A Barany 14 o. l.) Ha ez igaz, így valószínű, hogy az állítólag
itt lakó pálos barátok is adták a magyarázatot a helyüket és meglát-
nyozalmukról, a harcok megszűntével távolabb orv. békésen vidé-
kre, itthonra léptek, lerombolt házukat, Templomukat. Mára
Baranyban látható is legrégebbi, elpusztultak a vinnai állin-
gőző lakosai talán évek múlva kezdtek csak felépíteni. Ami-
re következtetnie sugár a régi iratokban talált. "Szentszél-
tanya" elnevezés is. (A pannonhalmai apátok tört. IV kötet 383
és 391 o. l.) A mostani vasútállomás helyén is kőművek is
kerültek el egy körkép: Kemneri "volt a neve. Nevét megőrizte
a ma is meglévő "Kemneri majors. A nép azt a helyet ma is
"Faluhely" néven nevezi. Ez az elnevezés a vinnai és al-
kalmával talán Kemneri hári erdő, puszta, lópató,
biblió stb. meglátja azt, hogy ott házból körkép kerültek el. K-
meverül lakosai talán Szentszélön telepedtek le mind az
előtér a harcok elhűlével.

A török háború idejében volt a legnagyobb a vallási üldözés is. Ekkor
az üldözés és megfélemlítés gyökeres mértékben nem volt a kihalással. Egy-
kezűen csak az óra. egyvallású körkép volt, nem akart, aki feljelen-
tést tett volna ellenük. Mátörök meg: közel esett a vég helyekhez, s i-
lyenek lakóit nem is igazán háborgatták a vallásuk miatt. Annyan meg
Csernek várában egy ideig a török volt az úr, ki a más vallásúkat
kiszélezte tartotta; megelégedett arról, ha a nép megfizette a
kevéseket adót. A törökkel Csernek várából való kizűrés után
1656 június hó 18-án III. Ferdinánd kezeletére az Esterházy adat í-
ráta be a penzéri kapitány Csernek váránakba. (A pannonhal-
mai apátok tört. IV kötet 811 o. l.) Hogy az Esterházy adat kitűrt ke-
zét nem megrögzte, kitűrt abból, hogy Placid pannonhalmai fő-
apát 1656-ban felmenteti tiltakozó tavát a Bentlászloriák ellen,
mert a Dinye pusztaiban tartó Dós-béke és Kósárébe területet
kezdték foglalni. (U. o. IV k. 390 o. l.) Ha nem érték volna
biztonságban magukat, nem merték volna kitérni a Ca-
talán pannonhalmai apátokkal adót, mellette legnagyobb

volt az üdörös. Az Esterházyak kérebb is türelmes földes urak-
nak mutatkoztak, mert nemcsak hogy nem bántották kúriáikat
jobbágjaikat, hanem még azt is elűrték, hogy az I. Lipót föld
üdörösét alatt a mecskés lelkész és falájának mecskés-
helyét. A mecskés és a mecskés falát lelkész körül csak
egy volt nevet ismerjük: Lőrinc Balázs kérebb görög lelkészt, ki az
a tartózkodás emlékére a gyülekezetnek egy révből való helyhez
otthatalmát ajánlotta a régi faerdőző helyét. A helyen ezen
travár olvasható: „Szentlőrinc Anno 1691 die 28 juli” Az otthatalmát
pedig koromban egy pár felett S. R. belük látható. Esterházy
János gróf görög pártapítványhoz a földes ur engedélyével a ro-
mokban lévő templomot is felépíteték. A városban azon-
ban nem engedte meg, hogy a templomot kezdés kérebb vegyék,
hanem lapos tetőt kellett rá építtetni. (A feljegyzés alig ha-
nem sár meynyestet ért a lapos tető alatt. Boldogra nem volt
habad a templomot építeni.) A római kath. pártapítvány 1715-
1720 körül telepített le s jó 70 évig az egyházközség települt Pa-
kozográdhoz tartoztak, s 1790-ben alakultak anyaszent-
kereszt. Templomot, lelkész házi kápolnát, melyet ma is has-
ználunk 1777-ben építették rá zúrt a megye, melyek építéséhez az
evang. hívők önként ajánlották fel segítségüket a földes ur iránti
keresetből. Így mindazonáltal ezen mindentek ajánlása fel,
hogy az valamely háználra ne kössék; azért arról mindentek
s nyári Sologna, meg mindent Kossuthnak, aratának és Fekete-
nek idején me terheltek: hanem azt tavasszal és őszel
elő Excellenciája velük polgármesteri méltóságok -

A gyülekezet történelmére vonatkozólag feljegyzés 1784-ből
van, (bár az anyakönyv 1720-tól kezdődik) amelyet a Dobroncey Ga-
jos lelkész (Dobroncey Gábor nő édes atya) az anyakönyv lapja-
ra latinul a közzétételre juttatott: „Mivel a történelem az
igazságok kaméja s az elcsúszt dolgok megörökítője, emielfog-
va, emlékezet oként feljegyztetek nem annyira történelmi, mint
időrendi fontosságú az a dolgok, amelyek a mi evangéli-
um gyülekezetünkre vonatkoznak. A megfontolt dolgok felje-
gyeztetek elég tisztelettel méltó kamévallomástól és a mecs-
kés történelméről. A vallás szabad gyakorlata Szentlőrinc már
a múlt században virágolt, sőt annál valószínűbb látni a
feltéve a reformáció kezdeteit már megegyez. Azonban az
idő teltével a városi lakosság és a folyócsa harcok miatt az

erepouatörö ömünyör plockter 1666ig és az az ex utraque
államár rendelkezésünkre. Az első lelkész és tanító Kovács György
is volt. Később időse és az I. tipót felő üldözés, mely alatt a jó I-
sten a mi egyházműnket magam is kegyelmeim megvédelmezte,
Ist a fent nevezett Kovács György urat három társával együtt (—
akik között volt Lővei Balázs görög evang. lelkész is, aki a saját bu-
várkötői alapján aritkeni forrás jogát felfedezte) Es-
terházy Károly gróf bérében hazán megparancsolta és azokat
szemmi jogtalansággal illetni nem volt szabad — Később egy-
részt más felszólás arit működést lelkésznek neveit, amint azt
alább látni fogjuk. Sajnos, az 1666-ból keltett ömünyör is el-
vesztett, kíváncsi alkalomával elégtét szig ömünyörünkre ezen
időből társasági adatok nem államár rendelkezésünkre. Az
1700-as évek második feléből is csak egy- két fennmaradt iratunk
van, a többi az 1800-as évek első feléből való. Ezerből tudjuk
meg, hogy 1754-ben a pápai főszolgabíró megengedi a görög-
kegyelmeit, hogy a templomok elbontott és elromlott földesit u-
jossan megújítsanak és azt beföldbenél" Ezerből tudjuk meg,
hogy 1762-ben a lelkészfőnökre vonatkozólag megengedi jót
lelte Barony Antalnak, Barony Antalnak és Örményi Károlynak,
hogy 1769-ben megengedtetik a kivétel, miszerint egy holdra
való haragost, mely "a Teréz királyné parancsát felől a
földes mellett vagyon, a helységben lévő prédikátorjuk számára
kivételnek és azt az — Szabadon birhata. Az 1700-as
évek vége felé (adatok mindegyik a levéltár) az evang. elikus valló-
su jobbágyok közfőző levelet írta a vármegye alispánjának:
járjon köze, hogy a 132 forint árudát, melyet a földesit re-
gényiségére való tekintettel elengedett magam, de amelyeket a
Kisvárdai rajtúr mégis követel a beküldési akció, — elengedjék.
"Nem pedig mind az egész lakosság, hanem csak a lutheránusok
száma minden engedelmességgel megvessék, mely minékünk fe-
lette kéremesen és, majd pontosan leveleiben. Kétségbeesés aláhozni is-
gal instálunk, mielőtt az az ezen tételekkel szörvő venni és min-
ket a más néző pontulási rajtúr regényeket kaphatósan támaszokai-
1793-ban már új irólát és tanítókat építettek és 1835-ben az utolsó
kötetükben alapján megvették 450 forintért az iskola és az uradal-
mi kocsma épület között felő, Albert Káta úr a tulajdonosok kére-
ző türelemmel kájlát és amint feltét, mely a mostani padok és
két egy része, az uradalom aron kitételek mellett, hogy egy erüto

huzas évről-évre való firtetendője. „Az ekklesia pedig a terhet
elövéllalta, mert ellene nem mondhatók, de az egy huzasok aróta
nem firtte, de nem is kérték. Olaszható egy feljegyzésben.
Harauglábát, amint az anyagokhoz feljegyzést tett róla 1744
ben nyitott állítólag fel. Kétsé helyettől el az 1693-ban Bécsben ké-
rült haraugot, vették melléje 1797-ben egy másikat Szikora Pál kel-
léadására és Polgár István kurátorának alatt. Hogy az előbbi ha-
rauggal mi lett, nem tudni. Forrágot 1816-ban épített 1550 forint köl-
séggel a gyülekezet. Ezen összeget kölcsön vették fel, de az 16 év múlva
tűstől egészen felőrlelték. A forrágot az 1797-ben kért haraug
mellé egy másikat is vettek 1816-ban. Ezen haraugot 1867 júni. 27-én
tűstől peltalávalól leolvasták. A két leolvasott haraugból öntettek
1867-ben egyet, melynek egyr felén Luther kiáltás arórápó volt ezen
közfelírás közepette: „Eine feste Burg ist unser Gott“ A másik oldalon
„A baktorszentléonói evang. ekklesia öntette 1867. Rége volt még
ezen felírás is: Pfistermeister Antal öntött augus. Kösepen 1867.
Ezen haraugot 1916. Sept. 15-én hadicélóra iglybevették. A most
is meglévő két haraugot 1875-ben vették a vámpolaiaktól 80 forint-
ért. A vámpolaiak a haraugot 1838-ban öntették. Az hívja ma a tűs-
kelimára, kis éri az a meglőllőket meló utján a temetőbe.

Egyházközségünk sokáig tartozott a népelelt és vajyonnal
egyházközséghez. Mindig, - kivéve egy rövid időt - mindig egy-
házközség volt. 1752-1786-ig a nagyb. gyülekezetek köze emellett
számos is ezen időben a baktorszentléonói Sikkalot feljára let veli.
Az évtizedek folyamán azonban népesség fogyott a népének
vajyon is idegenek kezébe kerül. A 804-kezből 252-kevel maradt
azt meg. Az 1800-as évek elején már elkezdett hanyatlani a ha-
nyalott anyagira, hogy fennmaradása is nem egyen kértig emé
vált. A tulajdonképpen elregényesítés a gyülekezetnek a vég-
romlás felé való jutása azonban az 1862-ik évvel kezdő-
dött. Ezek után már kohaunon hanyalott, mert egy más-
után írték a stáráról az anyagú regény gyülekezetet. 1862
június 22-én leírták a ledőlést. Felépítéskor adósságot kellett
felvenniük, mely adósság óriási terhet ként melőrelett rajuk.
Az adósságot továbbra nem igy tudták, mert romos emé-
dők járta, köztük az emelkezetes 1866-ik év, mely meggét, nyo-
mott hozott trámmára. „A május 23-iki fagy, amint egy feljeg-
zésben olvasható - a nép keménykedel kecskélető gyümölcsfá-
kat, kőlehegyeket a gabonatermes trámmó földet kőre téve,

igaz nagy szükségét okozott helyiségükben. A leltár a kassza
járulékosát sem tudták megadni, nem hogy adóságukból tör-
lenteni tudtak volna valamit. Ré egy évre 1867 június 27-én olyan
közösségi ülést tartottak a gyülekezetben, mely kétféleképpen történt meg.
Az egyik a nagy oratóriában lezajlott a templom felújítás
felkérésével együtt. A törvény a lángos martaléka lett. A
harangor levadt, az iskola is kasszától mindenestől
elhagyott. Az égi meredő komor falak, üres gerendák
egy gyülekezet misztikusát kivetítik. A kívül magyarság is kei-
zett a földel méltó maradt. Sem a gyülekezet sem a kívül va-
gyon, nem volt díszítve. Saját erőre hagyatva talán fel-
sőbb tudta volna építeni a gyülekezet az épületet. "Sőt az ös-
kassza is jól megőrzött - így feljegyzésben adon leírásuk
dicserője, - hogy tiszta munka sem lehet a gyülekezet
romjaiból felépíteni templomát és iskoláját" Azonban
az adóságokban megújlatási kitörési kereteket lehetősé-
gessé tenni az építkezéssel. A feljegyzés szerint 200, a gyüle-
kezetet 300 forinttal segítette a gyülekezet. A törvényi szabály-
ozást pedig részben kifizelt aranyozott helyet, oratóriát és or-
tatóriát ajándékozott, amelyekre ezen felírás olvasható: "A
törvényi szabályozást a barto nyitányok elői ev. gyülekezetben 1874.
1874. Hogy mily nagy volt a csapás és mily erőteljes a gyülekezet,
mutatja az adon szereplő Játay Sámuelnek a nyugati or-
tatóriát 1867 aug. 12-én keltetett jelentése is. "Hagyományok
között a lehető legrövidebbel, mert a mellett, hogy a föld-
jeit igen arányos kivétellel mind nélkülözhetetlen, költő köze-
redik, melyet egyébként is igen ócska dolgok polgármester, 5 évvel
fogva semmi komolyt, illetőleg hasznos nem adtak. Az egyházi-
közösségben az is teljes garabamiska, 3/4 telkes van, 1/2 telkes 7, 1/4 telkes 21, há-
zas 23 ezer van, lakó van 15. Hővel a segítségét nem köntény, egy
minden az ily valóban igen arányos egyházi közösségnek sem kassza-
zó köze, sem jövőbeli jövő földje nincs is, minden körtelheit kivétel-
üljain köntény fedésű, a gyülekezet öt részre adóságra, melynek legna-
gyobb része az 1868 év június 22-én lezajlott leírás felépítésének köze-
tejeiből maradt meg, 566 forint 60 kr. ra meg. Képzés köntény a
közebe került, felelőtlen gyülekezet hívei még mindaddig semmi sem
voltak képesek beereszteni. Képzés eteleket a templom romjai
között, szabad ég alatt köntényes tartják.
Az 1870-ik év október 25-én megtartott egyházi közgyűlés jegyző-

Könyvéből kitűnik, hogy eddig még csak egy harangjárdó van, orgo-
nájár azonban még sincsen. Az egyházközségi Kormány Székes-
püspök és kísérete adtak öné 21 fontot, melyhez a gyülekezeti tagok
gyűléseket maguk között 29 fontot, hogy az eddigi Öskü- u elhas-
nált 4 változatu orgoniat 50 fontot megvehesse. Az orgona
az 1914-es májusban készült, mely is a „Félszegy- i/ (tas
u.) nevű egyházközség, mivel új orgoniat készített, a régi, 50 új
magyarjő kerben lévő 8 változatu orgoniat testvéri adományok
magy. Talács Elek esperes ír is föl. ismét. Gyurát Ferenc püspök
ír. valamint az esperes kar egyházu ajánlatára Balouyrent-
lérőnek ajánlatot. Kész orgoniat, melyet hangjai mellett di-
cséjébe kerül, a nőegylet hozatta el Péterhegyről és állította fel
650 korona költséggel. Magy. Talács Elek esperes ír engedély alap-
ján, Tatay Sándor baronytanácsos leírta is körmeny kódexivel, mely-
ség kerében azóta át kellett venni új orgoniat készítésére
1914 június hó 14-én.

Miután a jó Isten továbbra is próbára adta volna benne hitét,
egy hársuk nánti keresetűket: újabb csapásal tüstösödöt. 1873 dec.
28-án újra leégett a kívül fűvel 23 uar a lakókörön a melléképületek-
kel együtt. Leégett a ledien pártája, kidesa is. Mindjoltban érvir a terheket.
Már az egyet korábbi tartozásait sem tudják fizetni. 1881-ben a re-
vületi pénzügyi bizottság hoz nyugtját be kérvényeket, kérv. hogy 8-10
és óta felnaporodott 347 font 66 kr. új tartozásait engedje el. „Eddig-
míg a ledien a kérvényben- évtől-évtől képe volt a gyülekezet a külön-
féle egyházi pénztárában tartozásait törleszteni: mióta azonban
rövid időközben két kérvényi borzartó kérésbenély tüstösödöt
is, külön az egyházat is, azóta annyira elgyengült, hogy legjolt
adokat mellett sem foglaltatható be kérvény adományait. Kise-
ndi felértámasz kérv. is néhány év óta telente megfogták,
(az 70 fűvelő családok námlálma) a temetővel és cöl, kere-
ket kérés, eladósodás, a királyi adórtulnipsóni behajtás a pezser
következtében a rohamosan terjedő elnegyedés, már- már
a gyülekezet további fenmállását is félteni kezdi. Az esperes zárd
sotai igazolják a ledien állítását: „Mivel a folyamodó barony-
szembőlő gyülekezet az egyházmegye illetőségi által a le-
folyt 1880-es május havában teljesített egyházközségi adalmi-
val ledénámában annyira megfogott, hogy annyira
kimerültnek találta, hogy a föl. püspökintendens hivatalos be-
terjesztett indokolt jelentésében a nevezett gyülekezetek
a felnaporodott egyházi tartozásait törlesztésre kértelendnek
állították, sőt kérésre letartottak art is, hogy az a gyülekezet, mind

„Quallé anya egy ház magát fenntartani nem képes, a folye-
modó egyház jelen körvényét fajtalmás értekel ugyan, de kiváts-
lósan ajánlom” -

Írók - évről évről, erőteljesül a gyülekezet. A gyülekezet tagjai el-
adogatják kevés birtokukat, melyek más vallásúak kezébe jutnak,
vándorbolgok pernek kezébe és kivándorolnak az eldorado német kék
Dunvidékbe. Diénes György lelkésznek 1886-ban történt halála után
az egyházi felvétel hatóság is komoly megfontolást tárgyává teszi: fenntart-
ható-e itt a lelkészi állás? Jégy döntendő, hogy egyelőre egyenlő a lel-
készi és Kántortanítói hivatalokat. Lelkésztanítókat válasszunk Szé-
tényi (Széklenár) Sándor és Nagy Sándor személyében s az 1897-ben a
Törvénykezésre alatt válasszunk újra orlévelés tanítókat. Diénes
György lelkész a gyülekezetnek egyik jeltörője volt, amennyiben vég-
rendeletileg egy házat és több mint egy hold földet hagyott a gyülekezet
re a lelkészi fiórodás javítására.

Miután az az értelem 1889 júniusában. Leigát az iskola és a tanító-
lakás. Az iskolát és a tanító kézikönyvet, kórárt és egyéb események
számtalan építési költségeire. A tanító lakás felépítése 1897-ig ro-
mondban keveset a hirdetés a gyülekezet erőteljesítését, a tiszta ke-
gyűlést. Kétszáz méterrel a megindult újabb terhet kellett me-
gújra beépíteni. A templom falai nagyon megrongálódtak,
hogy a városi önkormányzat által felvett költségekkel megújították a ká-
pitánus előzetes terv alapján. 1892-ben 600 forintot vetett fel
kölcson, hogy a templomot kijavítsák. Ezt az adósságot egy
évtized alatt tudták már felörleszteni.

Minden meg már az átvett birtokhoz. Beköltözött az egye-
kezetnek az az helyre a cívis és tartósan lakást von közt-
tár. Minden községben, amely városban, birtokában folyó a le, ame-
lyen ne rendelkezünk, ne cívisi által. Lelkészi és új egyházi
megfontolást nem tudják. A gondnok hirtelen távozik. A lelkész
könyvtelenség körében a gyülekezet tagjait is, aminek a fegyver és
meghívottaként lett ontályozza. Az egyház meg a törvénynek
mindkét elismeréséje és a hiányzó pénz megfizetésére ö-
teletti. Birtok birtok alá is kerül az új, miután a gondnok 1897-
ben a hiányzó összeget befizeti a gyülekezet pénztárába. Az egy-
házhoz való milárd kagorodás is megindog. A más vallásúak e-
lők hivatal elvezet és becsület a tiszteletet. Azon az uton va-
nak, amely a postai úton van. Minden más mely maga ellenük
használt elmentül; és amely ház magával ellenük megromol
(dunvidék. XI. r. 175.). -

"Faj ar egyet nem érto hársar. K leu aedai unar aron". (Tanya)
Már azidő múltával - pírulva iram fe a vasat, - hogy a Templommal
el kellett adni a katholicus atyafisáruar. Nagy Sándor kedien joggal
se fel a ledréni kaplőba a következőket: "Kde jőtkön kor meustorára
megustam, hogy már a templom pladárba arantál felémest beleé-
desgetai. (t. i. a katholicusok). Még idejében pírült a lejtőn támaszté-
kot pírulmas nom, még pedig arant. Ha K leu veleu!"

Fuenteire pőlt ar élők, temetése kőndelt agyár harang. Siouleu-
zőja arouban nem halt meg. A letr. halott felébre. A kőv. Dobozu
kerdelt pír, a tagorba viraatét is metor élet. Néhara bír, mint a kőv
belep a kőv. belep. után, elterdett járú, tan au, bolodálva - előre.
Egar pír, hogy 1908 ban, metor Nagy Sándor ledrénür meghalt, a ki-
vel a kőv. egyháza való aladulá mellett foglaltat állat, aruban
ar egyházi felőbb hatóság birtatására, a remélhető ^{adócsökkentés} államsegélyre
való tekintetből mégis megmaradt a magy. egyházi adósságnak.

Magyar Gőra megvalantásával eleveult gyülekezeti élet kerdoit
A adócsökkentés államsegélyt, melytől a gyülekezet forrásai jobbra
fordulását várták, megkapták, a reménytelen vívvel műrához kerdtel.
hogy magy kérdés várt elor már pír gőv megelőre. A ledrénlak oly rom
állapotban volt már esen időben, hogy ömlesztésal fenyegedett. A
hiv. Magyar Gőra kemény iranti keretből, bír tudat. hogy magy
terhet vennek vállaira, melyet évőp, talán évőre évőp kell majd
kondosul. belemente ar új ledrénlak építésébe. "Kerő szőrat" - ot iméz-
tel a hitörösorhos, bíva ar. pír. szőrat. keretében. "A jőzaga K-
Kew g. adócsökkentésben, a hitörösorhos közönlő keretében bíva
fogad magy műrához, elölleült egyházi új ar. keret-
hez, felőp. ortatásához, - már a "Kerő szőrat" - ban. Szerelt hitörösor!
Festvéreült a K. szőratban. Ne engedjétek meg rőg. emül e mi bi-
rodalmunkat, jőntek segítségünkre, hogy evangélikus egyházi unkar
ez onladoró végvárát, otálló helyét is met felépíthessük. Furalmas
Kálor magy evangélikus egyházi unkar oly magy terhet kondosó hiva-
munk eddig kamított burgóságát, hogy a kerület támogatási-
val kitűzött célját elérve, kálalált vívvel magy. talhara a fele-
baráti keretel által műráhozó és megsegítő isteni kegyelmet".
Mide a föbb mint 4000 Kotonányi közörség ar. nem volt e-
lig ar. hogy a ledrénlakot rája felépíthék. Adócsökkentés kellett felcu-
nőre, 8500 Kotonát. Kunk birtatában ar 1910 d. év tavaszán kőv
kerdtel a ledrénlak építéséhez. A falak megépültek, a tető is felett
volt már, metor a kerület ledrénlakot hiva. magy megdöbbentés

re érfajtalmaára esfoagda a keleniélkei Szák-i egyházközség
meghívását és hagyta az épülőfélben lévő lelkészlakot és a
csüggőedni kezdő hivatalt. Magyar Gíza példáján a jelenlegi lel-
készt pálosotok meg az egyházközség. 1910 aug. 14 én irkato bi-
vatalába magy. Hofbauer Pál esperes ír. A felépítés lelkész-
lak felépítését 1910 sept. 25 én hivatalosan át is vették. Magyar
volt vállalkozása telen, mely a lelkészlak építéséből kánt káran-
lót, de bírtunk a jó pler megcsajto kezelemben, az egyház, fel-
sőbb hatóság tanuogadaiában. Tudjuk, hogy nem hágy magunkra,
csajto keret megít, hogy a bajból minél előbb ki látszóltunk. De-
mésnyünkben nem is csaldokunk. Az áldás orau minidial ködög-
intéret megjev alatt: 1912, 1913, 1914 és 1915 ben 1300 Koronát adami-
nyozok adonágtörletaire; a minethonü Gunlio Adolf eserin-
jed 1915 ben 200 mérdiát, adoní értében 268 Koronát küldök; az egy-
ház kerület a báró Baldány és báró Solyomny alapból 400-400
Koronát, az egyetemias egyház per adó alapí ömefből küldök két
évbau is 2000-2000 Koronát, ömeseu 6368 Koronát, így hogy
1917 december havában letöllettelük adonágmélet. A
béró, egyetértés, kerélet megjev önkadta a gyülekeletre. Párta
és megjev pálosotok minidialkodta a gyülekelet javán, is leuot-
kára a kerjev pálos, a kerület meg adonágtaitat egy minial vete-
nyezok. 1911 tavaszán betölletük a leuportandombot, betöllet-
lük fanyó csuemetérel, mely csuemetéket Kirsch Keresó wa-
dalmi erdés íx ingrea barátok keuveltezeriméletre. 1913 ban
a bino nytalau jóvó eskerő kére pálos bekintetel 100 Korona kö-
lével kerakjút az egyház fanyarabó alapot. 1914 ben a kégi elker-
wált orgona helyet a páloskerégi gyülekelet orgonáját kapjuk a-
jándéul, mely uer princípálisjait 1918 julius 28 án hadise-
loda igánybe vették. A kiburgotag mövekiz. A hivat betjád, hogy
mít ten a kerélet, békénég, egyetértés, látjád, hogy minereuot ma-
gunkra kerakjút, az egyház hatóság pálosfogadiba vete a gyüle-
kerélet, megjev ráta; látjád, hogy elöbte megjev, adonágmé-
ket törtentaire tudjuk. Mindeu feleuvelölög hat rájút. Sívüket
a hála és ömü tölti el. Evangelikus ömerezetük, vallás uker-
váló kagandóda uer mövekiz, erösödik.

Az idők krouban iski indulendü kassau, minereuot keu meg-
reggel a megcsajto és udjád, az idők kerakjút kerakjút a fej-
lé és épületéul alapköveit, akkor ördül el egy fogvot oda-
lent Szerajéuoban és a magyar frón város minnyozót és ke-

jed halálra szabó Princip gulyója. Ra' onán visszhang-
képp pányudóság, fegyverropogás, halottak horgátó, örvényel-ár-
vák jajtava felel. Hón a honno, még is fél évek, mondhatnók évek,
idegeket megpróbáló véres világháború. A férfiak elmentek a
ládi kúrhely mellé oda, ahol véres aradást tartott a
halál, hogy kivégezést kényszerít a szenvedéstől, a dühöngéstől, ha kell
életüket áldozták a honért. Egyházközségünk kebeléből is elmen-
tek fiúk. Hjar, Maládapár, Szerencső fejű öreg. Ezek közül eddig
rajta forrasz megjötték vissza. Ezir - miánk a hadifogság keserű
keményét enni talán még most is, ha meg nem hallt az a fanyar-
ra fogásában. Másoktól nem hallani semmi hír. Eltűntek
mondják őket. Kivét miánk, mint hősök haladt meg a kemény me-
zőken, ott a tölgyen, a Kárpátok hó fedte ormán, az Foursó, a Pia-
ve partján, az Albán hegyek között. Elő, hogy nevéket gyűjtöve
tűnd köztücskésben is megökökötök, meghátrált életük az elis-
merés és hála lobogóját. Szemével legelőbb is tartozunk ne-
kik. Különbözők rénd, akik a nemzet jelében tőrben ide-
gen földben. Meghaltak fiatalon, ifjú éveikben: Albert Faisó,
Környei Sajn, Szabó Sajn, Darga József, ifj. Kalinár György, Hé-
metli József. Halálukról még feleket írtok a külső hírekben.
Köszöntök fiatal örvényeket, árva maradt gyermekeiket. - A
hátramaradottak könnyesre képedés főző sóhajok közt: Van a
balasam Gileában, Sín valaha felelem? (Szerk.) Ellimék,
De ki tudja, nem volna egyir - miánk a tixhalom melien görögge?
ifj. Takács Sándor, ifj. Polgár István, Kuti Ferő, Major Sándor, Kárai
Pál, Kovács Kolman József, Tápi Gyula, Szabó József, Adorján Gábor.
Mind fiatalok, az életkorokat nem énylő férfiak, gyűlölködésük övő
öröppai. Hány könny hull méánk, hány sóhaj rál felijük, talán
csak tnyák fele? ... A holtak pilczipuet békén jeltelek tnyák-
ban, az életben maradókat pedig segítse hata, övők köre a
mündben ható hta!

Az írtok is aug. 29én a gyűléseketük It éven át volt kántortani-
tőja: Sodoray Gyula ellámozott, mivel az állam nál nyert alkalom-
sáit. Megindult a tanítóválasztási mozgalom, De mivel a válan-
tái eredménytelen maradt, illetőleg, mivel a megválasztott
tanító a meghívást el nem fogadta, az egyházközség a tanító-
választásukat a háború miatt való elhalasztását kérelmezte
te meg az egyházközség, valaminth a kir. tanfelügyelő, illetőleg
a vallás és Községi tanügyi miniszter írtól. Ezen idő alatt

1916 sept. 1 - 1919 jan. 1-ig a lelkész végre a kántori és kántori kölcsönözés. 1919 jan. 1 - 1920 máj. 1-ig végéig Beudó Béla belügyi közigazgatási tanács. 1920 jún. 13-án tartott kántortanács-ülésen a tanács elhatározta az egyháztörvények végrehajtásának feladatát a belügyi és a kántortanács feladatai között.

Az egyház törvényei az igazság, törvény és igazság, még idegen országok földjén tapasztaltak szerint, mikor a református közösség és az egyházak megismerik a törvényt. Nem volt olyan az intézkedés, mint a belügyi és a kántortanács feladatai között, mint ami a törvények között.

Az egyház törvényei az igazság, törvény és igazság, még idegen országok földjén tapasztaltak szerint, mikor a református közösség és az egyházak megismerik a törvényt. Nem volt olyan az intézkedés, mint a belügyi és a kántortanács feladatai között, mint ami a törvények között.

Az egyház törvényei az igazság, törvény és igazság, még idegen országok földjén tapasztaltak szerint, mikor a református közösség és az egyházak megismerik a törvényt. Nem volt olyan az intézkedés, mint a belügyi és a kántortanács feladatai között, mint ami a törvények között.

Az egyház törvényei az igazság, törvény és igazság, még idegen országok földjén tapasztaltak szerint, mikor a református közösség és az egyházak megismerik a törvényt. Nem volt olyan az intézkedés, mint a belügyi és a kántortanács feladatai között, mint ami a törvények között.

Az egyház törvényei az igazság, törvény és igazság, még idegen országok földjén tapasztaltak szerint, mikor a református közösség és az egyházak megismerik a törvényt. Nem volt olyan az intézkedés, mint a belügyi és a kántortanács feladatai között, mint ami a törvények között.

Az egyház törvényei az igazság, törvény és igazság, még idegen országok földjén tapasztaltak szerint, mikor a református közösség és az egyházak megismerik a törvényt. Nem volt olyan az intézkedés, mint a belügyi és a kántortanács feladatai között, mint ami a törvények között.

Az egyház törvényei az igazság, törvény és igazság, még idegen országok földjén tapasztaltak szerint, mikor a református közösség és az egyházak megismerik a törvényt. Nem volt olyan az intézkedés, mint a belügyi és a kántortanács feladatai között, mint ami a törvények között.

fennmaradásához szükségesek. Fölém is elvették az
anyagi erőforrásokat, hogy ezzel kijár eltorvajni, hogy a pártot meg-
elvi ne tudjon, hogy elhagyja a nyugdíjat, mely esetben az elcsúsz.
Keltavair vinnhaugra találtam, megragadtam a ledreket. Ország-
dollár a házi élelmiszer cseréket, hogy mond követhetik a képen ábrá-
solt aranyvilág. Főleg hezse a nyomon, a züllés, és eljegedellen-
ség. Gyülekezeti üdvözlő anyagi alap nem keveset ugyan megpróbált
kár, bár elvették még is ingatlan vagyontudat, arókat aszultak
az utaloni barátai urán vinnhaugra. Ez követhetik aszultak igen
mely nyomonra hagytak a ledreket. A hitélet megmarad. A há-
bom elöti fejlődés megállt, főleg vinnhaugra fejlődés lehetett érvényes.
Körményes elker az állapothoz a pénzvel méltóval nem
me, az aranyból kiindulás, az ország, amely talán, sőt a há-
mértékben nem nyit vinnhaugra meg, mint ezen időben.
Hitel a dírtatúra megmaradt, vinnhaugra is elcsúsztat, elvették a
félcsúsztat. A tanítói állás betöltéséhez fogtam. Ez a szeret-
vel hallgatni abban a kecskénben, hogy ez az ország melő epizód
vett, egy rossz állandó, mely elvették is vinnhaugra. Mintha a régi
csúsztat elcsúsztat volna fel, de tudhat vinnhaugra alább. Kijár
a pártot travára nem aró hallgatni, meg a maga vinnhaugra
vinnhaugra. Főleg látam a kétségekben len vinnhaugra és megmaradt a gyü-
lekezeti munka. Helyesen főleg tudtam, hogy nem is annyira belsővel,
mint inkább kívülről jötték, de vinnhaugra, amely elvették talán
a célja a gyülekezeti népszerűsítés, vagy legjobb esetben is a
hívés a pártot egy mástól való elidegenítés volt. De haggadt
vett! Elcsúsztat, kecskénben végkép is vinnhaugra sőt. Főleg
helyzetben a pénz elcsúsztat vinnhaugra főleg megmaradt vinnhaugra.
Kijárni épületben, de vinnhaugra a kecskén megmaradt ka-
tarozásra vinnhaugra. Anyagi erővel megmaradt. Ezzel őta
nem tudtam épületben vinnhaugra, mindegy a pénzről hely-
zet javulását vinnhaugra. A javulás helyet vinnhaugra sőt vinnhaugra
vinnhaugra pénzről helyzetben. Helyesen aszultak, hogy sőt a há-
nem tudhat az a helyzet is mi is foghat vinnhaugra a megmar-
adt vinnhaugra, ahol a háború vinnhaugra elcsúsztat.

Követően a gyülekezeti leírásaim, tanítóiim, felügye-
lőimről rövid életrajza követhetik, időrendi sorrendben. Ez
követően felsorolom tartom.

Adatok az egyházközség 1920 - 1942 évi történetéhez.

1924-ben a földbirtok-reform alkalmával egyházi fenntartás alap céljaira 6 kat. hold földet kap az egyházközség.

Horváth Lajos north-tonawanda -i lakos N. J. Amerika 1925-ben 184 Kgf. súlyú harangot öntetett a gyülekezet részére 300 dollár értékben. Jugganessa évben a gyülekeleti tagok által harangra gyűjtött összegből megvásárolták a némi dugster cég által az orgona principal tipjait.

1926-ban 13 millió korona összeget kijavították a templomot. A javítások a m. kir. pallás és koronázási üggyelminke is 3 millió koronával jártak hozzá. Az Amerikába kivándorolt gyülekeleti tagok több mint 6 millió korona gyűjtöttek erre a célra.

1926 december havában Belső Béla kántortanító elfogadta a várpalotai gyülekezet meghívását és eltávozott Ba-Konyvzentőléről.

1927 február havában Bóka Ernő országy. i. (Kovács) me) esküdtanítót választotta meg kántortanítójává.

Jugganessa évben az iskola utcai részén 26 m. hosszú beton eratórnát készített a gyülekezet. A eratórnát készítették az utca utca utca 159 cm-es uttal járul hozzá.

1928-ban a toronytörő bádorgókat javíttatták festeték a minimum felülettel 240 P. költséggel. Ezen évben Horváth Lajos, Szabó József és neje Fodor Erő (Amerika) a villanyvilágítás beépítését, hogy a toronyra és Templomra villanyvilágítást helyesítsék fel.

1929-ben a tanító kéresem készítet püncset a gyülekezet.

1931-ben a tanító szertjét készítjük be a torony házával. Ugyan ezen évben a tanító lakás sélis oldalát, mely beomlott, kényszerűen meg több pár pengő költséggel.

1934 dec. havában Horváth Lajos, Szabó József és neje Fodor Erő (Amerika) a Templomba bevezették a villanyvilágítást. A Pannonia Prázipolgálató P. T. is hozzájárult adományával a világítás bevezetéséhez.

1935 Bocoudai Szabó Lajos és neje Pálka Hedvig esküdtanítót helyet és országalcát adományoztak a gyülekezetnek.

1937. Elvenitjük Bóka Ernő kántortanítót - ki 10 évi műn-

Uár Rodas után fiatal életének felé költözött a bennieket.
Közvetlenül bejegyezték a t. b. c. vitte korán írva a keresztel
kántorként. Itt újul meg az ősi és a nyugati között.
Gimesi István választotta meg az egyházközség. 1937-ben
folyamatosan részt vett a vallás és kultúra. Mindezt utána
is közelebbi kántorként és építési munkákkal, megélt. És
a községre mind a mai napig nagy értéket hagyott.
1939-ben 1100 P. költözött el javítottak a templomot és
felújították.

1939-ben 32-én a munkálatok után lemondott felújított
kántorként Mikály Sándor, akit az egyházközség érdeklődés
munkáit t. b. felújították megválasztott. Itt újul a szep-
per István majd. interó választotta meg az egyházközség.

1940 szeptember havában Gimesi István kántorként
lemondott és Dondorosra távozott. Helyébe az egyházközség
Frankó Ferencet hívta meg, kit egy év kiegészítővel
után 1941-ben kántorként új választott.

Dakó egyházközség 1943 május 15-én -

Ugarovány